

Z LEŚNEGO ŚWIATA

Nr 6/2015 (71)

ROSJA. Lider rankingu utraty lasów

W latach 2001-2013 Rosja straciła oszałamiającą ilość lasów - 37,22 miliona hektarów (1/12 zasobów leśnych), plasując się na pierwszym miejscu rankingu opracowanego przez organizację *Global Forest Watch*. Na drugim miejscu uplasowała się Brazylia, która straciła 35,76 mln hektarów lasu, a na trzecim Kanada ze stratą 28,39 mln ha. Główną przyczyną tak dużej utraty zasobów leśnych w Rosji i Kanadzie są pożary. Jak powiedziała Olga Gershenzon z rosyjskiej organizacji pozarządowej *Transparent World*, wyniki badania są jasnym wezwaniem, aby zwrócić uwagę na gospodarkę leśną w Rosji i Kanadzie w obliczu zmian klimatycznych: „wiele rzeczy należy poprawić w monitorowaniu, rozumieniu przyczyn, klasyfikacji pożarów lasów, jak również w przekazywaniu informacji o pożarach do wiadomości publicznej w czasie rzeczywistym, łącznie z mapami podziału gruntów i ustaleniami dotyczącymi odpowiedzialności”. Rosja prowadzi także w rankingu zalesiania – może pochwalić się 1,35 mln hektarów zalesień (drugie miejsce – USA z 1,15 mln ha, a trzecie – Kanada z 759 tys. ha). Jak raportuje *Global Forest Watch*, w 2011 r. udział sektora leśnego w rosyjskim produkcie krajowym brutto wyniósł 0,8 proc. (13,1 mld dolarów).

Źródło: www.themoscowtimes.com (MK)

FINLANDIA. Czy można ciąć więcej w UE?

Pozyskanie biomasy drzewnej z lasów Unii Europejskiej może być zdecydowanie większe. Będzie to wymagać pewnych kompromisów na rzecz ochrony bioróżnorodności oraz zachowania wszystkich dotychczasowych funkcji pełnionych przez las na potrzeby społeczeństwa. Celem przyjętym na rok 2020 oraz 2030 przez kraje Unii jest zwiększony udział drewna w gospodarce. Według wycień *University of Eastern Finland* w 2030 roku można będzie uzyskiwać od 620 do nawet 891 mln m sześć. rocznie. Bioróżnorodność przy takiej polityce może jednak ucierpieć ze względu choćby na pozostawianie mniejszej ilości martwego drewna w lesie. Ograniczony może być również potencjał lasu jeśli chodzi o magazynowanie dwutlenku węgla. Sugerowane jest więc wyważone podejście.

Źródło: www.sciencedaily.com (BK)

NIEMCY. Zwiększyć lesistość o 10 procent!

Niemieckie Towarzystwo Leśne (DFV) wystąpiło z hasłem zwiększenia lesistości kraju z 30 do 40 proc. Zdaniem przewodniczącego, Carstena Wilke, powierzchnia niemieckich lasów jest zbyt mała, aby zapewnić równowagę ekologiczną państwa oraz wystarczającą podaż surowców odnawialnych. Potrzeby te wynikają z przeorientowania gospodarki i zmniejszenia znaczenia paliw kopalnych. Sytuacja wymaga większej produkcji drewna i lepszego wykorzystania tego surowca.

Cel ten nie będzie łatwy do osiągnięcia, ze względu na nasilającą się walkę o grunty, związaną z budową nowych szerokopasmowych dróg, i pozyskiwaniem terenów pod budownictwo i obiekty handlowe. Według Przewodniczącego DFV, Niemcy wiele czynią, aby zachować i pomnażać zasoby leśne na świecie, mają jednak problemy z realizacją tego postulatu we własnym kraju. Postulatem niemieckich leśników jest zachowanie dużych kompleksów leśnych i zapobieganie fragmentacji krajobrazu.

Według najnowszych wyników inwentaryzacji lasu, powierzchnia leśna Niemiec wynosi 11,4 mln ha, co stanowi 32 proc. obszaru Republiki Federalnej. W układzie krajów związkowych waha się ona jednak w szerokim zakresie: od 11 proc. w Szlezwiku-Holsztynie do 42 proc. w Hesji i Nadrenii-Palatynacie. Tendencja wzrostu lesistości, trwająca od 1945 roku, w ostatnich 10 latach znacząco wyhamowała.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

ROSJA. Inwestycje w ochronę przeciwpożarową

Sektor leśny największej grupy celulozowo-papierniczej w Rosji, *Ilim Group*, rozpoczął przygotowania do sezonu pożarowego w lasach dzierzawionych na terenie obwodu Archangielsk. Zostanie zakupiony dodatkowy sprzęt m.in. agregaty pompowe za 22 miliony rubli (ok. 1,5 miliona zł). Grupa ma również wybudować ok. 6,5 km dróg pożarowych, wykonać 245 km nowych pasów przeciwpożarowych, zapewnić utrzymanie następnych 415 km oraz zainstalować 130 znaków ostrzegawczych.

Źródło: www.russianforestryreview.com (BK)

ŁOTWA. Konferencja Leśna Nordic-Baltic

Konferencja "Racjonalne zastosowanie ulepszanego leśnego materiału rozmnożeniowego" odbędzie się w dniach 15-16 września 2015 w Rydze (Łotwa). Odnowienie lasu jest kluczem do skutecznej i elastycznej gospodarki leśnej w obliczu przyszłych zmian klimatycznych, a także warunkiem dalszego stałego wzrostu podaży biomasy leśnej i usług ekosystemowych. Dzisiejszy materiał siewny i sadzeniowy tworzy podstawy przyszłego leśnictwa. Konferencja organizowana jest wspólnie przez: NordGen Forest, Nordycką Sieć Odnowienia Lasu EFINORD-SNS, Estoński Uniwersytet Przyrodniczy i Łotewski Instytut Badawczy Lasów Państwowych "Silava", i jest ważnym miejscem spotkania przedstawicieli nordyckiego leśnictwa, gospodarki i środowiska naukowego. Uczestnicy i prelegenci Konferencji reprezentują Norwegię, Szwecję, Danię, Finlandię, Islandię i kraje bałtyckie.

Źródło: www.nordgen.org

(MK)

SZWAJCARIA. Walka o ocalenie jesionu

Właściciele lasów szwajcarskich, podobnie jak ich koledzy w innych europejskich krajach, borykają się z zamieraniem jesionów, spowodowanym przez *Chalara fraxinea* (grzyb zidentyfikowany kilka lat temu przez prof. T. Kowalskiego). Pierwsze objawy choroby zostały stwierdzone w 2008 roku w okolicach Bazylei. Zarówno Federalny Urząd do spraw Środowiska, jak i kantonalne urzędy leśne, podchodzą do problemu bardzo poważnie, gdyż jesion jest w Szwajcarii drugim pod względem ważności (po buku) gatunkiem liściastym. Choroba atakuje drzewa i drzewostany we wszystkich klasach wieku, ale największe spustoszenie czyni w drzewostanach młodych, gdzie 90 proc. drzew wykazuje objawy zakażenia. Obecnie nie są znane skuteczne sposoby walki z tym zagrożeniem. Zalecane przez specjalistów środki zaradcze, mające ograniczyć jego skutki, możliwe do zastosowania w obowiązującym systemie prawnym, to unikanie dużego udziału jesionu w nowych nasadzeniach, promocja pochodzeń względnie odpornych na chorobę oraz usuwanie drzew porażonych, zwłaszcza wzdłuż dróg i uczęszczanych ścieżek.

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

USA. Sekwoje młodsze niż sądzono

Muir Woods National Monument to kalifornijski pomnik przyrody obejmujący ochroną jedną z nielicznych pozostałych ostoi sekwoi. Szczególną atrakcją

było Drzewo nr 76, mierzące 249 stóp wysokości (ok. 76 m). Jego wiek oceniany był do niedawna na 1500 lat. Okazało się jednak, że liczy ono nie więcej niż 780 lat, a zatem mniej niż sekwoje rosnące w lasach północnej Kalifornii, których wiek szacowany jest na około 1200 lat. Wniosek ten wysnuto porównując próbki z rdzenia pnia Drzewa nr 76 pobrane w 2014 roku z próbkami pobranymi od innych sekwoi w Kalifornii. Obliczono także wiek dwóch powalonych sekwoi z Muir Woods. Liczyły one odpowiednio 693 i 536 lat. Stosunkowo młody wiek drzew oraz brak śladów wycięcia starszych sekwoi może wskazywać na to, że drzewostan powstał na tym terenie po pożarze lub powodzi.

Źródło: news.discovery.com

(TH)

JAPONIA. Zaniedbane plantacje leśne

Niewłaściwa gospodarka leśna może prowadzić do degradacji ekosystemu. Japońskie plantacje cyprysów i cedrów powodują na przykład masowy odpływ związków organicznych do wód. Drzewa sadzono w okresie zwiększonego popytu na drewno pół wieku temu. W kolejnych dekadach Japonia zaczęła importować drewno pozostawiając plantacje bez należytego zarządzania. Rośnie w nich obecnie niewiele młodych drzew, a starzejące się osobniki potrzebują mniej substancji odżywczych. Powoduje to zwiększoną zawartość substancji odżywczych w glebie, które trafiają do wód podziemnych i strumieni, co z kolei prowadzi do zakwitania zbiorników wodnych i wymierania wielu gatunków zwierząt i roślin. Problem można rozwiązać dzięki racjonalnej gospodarce leśnej, a konkretnie przez wycięcie części starych drzewostanów i zapewnienie dostępu światła młodszym, które odprowadzą z gleby nadmiar substancji odżywczych.

Źródło: news.discovery.com

(TH)

WIETNAM. IKEA i FAO łączą siły

3 czerwca 2015 roku w Rzymie IKEA i FAO podpisały porozumienie o współpracy przy promowaniu inicjatywy certyfikacji skierowanej na zrównoważoną gospodarkę na plantacjach oraz wspieraniu lokalnych społeczności w Wietnamie. Certyfikacja ma wprowadzić mechanizmy monitorowania gospodarki leśnej oraz obrotu drewnem w celu zapewnienia legalności jego pochodzenia. Ma się również zająć monitorowaniem społecznego i ekonomicznego dobrobytu ludności lokalnej związanej z lasami. Partnerstwo nie jest pierwszą odpowiedzią sektora prywatnego na wezwania ze strony FAO dotyczące walki z głodem na świecie.

Źródło: www.fao.org

(BK)

IRAN. Wspólnie na rzecz leśnictwa

Wkrótce zostanie podpisane porozumienie pomiędzy Niemcami a Iranem o wspólnym działaniu na rzecz leśnictwa. Umowa jest pokłosiem niedawnej konferencji dotyczącej możliwości i wyzwań stojących przed gospodarką leśną Iranu. Uczestnicy konferencji skupili się również na aspektach ochrony przyrody i popieraniu bioróżnorodności w regionie. W ostatnich latach Iran wdraża we współpracy z *United Nations Development Program* (UNDP) oraz *Global Environment Facility* (GEF) projekt dotyczący wielostronnego wykorzystania lasów oraz umocnienia pozycji lokalnej ludności.

Źródło: www.presstv.ir (BK)

INDIE. Wpływ lasu na klimat

Badania przeprowadzone przez naukowców z Centrum Zmian Klimatu Divecha w Indyjskim Instytucie Nauki wykazały, że wylesienia w regionach położonych na północy, m.in. w strefie borealnej - obejmujących łąki i lasy Kanady, Rosji oraz Alaski - mogą mieć wpływ na monsuny w Azji Południowej. Wylesianie na dużą skalę może doprowadzić do ograniczenia liczby monsunów o 12 procent.

Źródło: [The Hindu](http://TheHindu.com) 07/03/15 (MK)

FINLANDIA. Zgodnie z decyzjami rządu

Finlandia jest wysoko na liście krajów Unii Europejskiej pod względem liczby parków narodowych - ma ich 39 i dąży do powoływania nowych. Państwowa firma leśna Metsähallitus składa się z dwóch działów: gospodarczego oraz ochrony przyrody (Park and Wildlife Finland) - finansowanego bezpośrednio z budżetu państwa. Ostatnio finansowanie to nie jest jednak wystarczające.

Esa Harmala, dyrektor generalny firmy, zgadza się na poszerzanie sieci parków narodowych, ale uważa, że nie powinno się to odbywać kosztem już istniejących. „Celem parku narodowego jest rekreacja i stąd istnieje potrzeba różnych obiektów. W zależności od lokalizacji, poziomu usług i liczby odwiedzających, roczny koszt utrzymania jednego parku to dla państwa wydatek od 50 000 do 500 000 euro” - mówi Harmala. Ponadto, finansowanie parków narodowych z budżetu państwa z roku na rok maleje. „Otrzymujemy jedynie dodatkowe środki na ustanowienie nowych parków. W szczytowym okresie, finansowanie działu Park and Wildlife wynosiło 65 milionów euro rocznie, ale w 2016 roku będzie to jedynie 50 mln euro” - dodaje.

Źródło: www.forest.fi (KJ)

NIEMCY. Wilki w Dolnej Saksonii

Dolnosaksoński minister środowiska Stefan Wenzel ogłosił nowelizację programu zarządzania populacją wilka w tym kraju. Konieczność zmian wynika z sukcesu dotychczasowego programu, którego efektem jest znaczący wzrost liczebności tego drapieżnika. W efekcie dochodzi do coraz częstszych spotkań ludzi z wilkami oraz atakowania przez nie zwierząt gospodarskich. W ramach nowego programu landowe biuro do spraw wilka ma się zajmować m.in. monitorowaniem populacji we współpracy z kołami łowieckimi i pozarządowymi stowarzyszeniami na rzecz ochrony wilka, a także działalnością informacyjno-edukacyjną dotyczącą zapobiegania stratom w hodowli zwierząt oraz wypłacaniem rekompensat za poniesione szkody.

Źródło: www.forstpraxis.de (TZ)

USA. Zamieranie świerka białego

W środkowej Alasce dochodzi do masowego zamierania świerka białego. W tym samym czasie na zachodnim wybrzeżu, wzrost drzew tego gatunku jest rekordowy od lat. Potwierdzają to dane zebrane z 540 drzew na 36 stanowiskach wzdłuż rzek Yukon, Tanana i Kuskokwim. Średnia roczna temperatura w środkowej części Alaski była od wielu lat w górnej granicy tolerancji gatunku, podczas gdy na zachodzie temperatura oscylowała wokół granicy minimalnej tolerancji. Wraz ze wzrostem średniej temperatury warunki klimatyczne na zachodzie Alaski stały się optymalne dla świerka, a w środkowej znacznie się pogorszyły.

Źródło: www.sciencedaily.com (TH)

AMERYKA PŁD. Przebieg sukcesji wtórnej

To, jakie rośliny zasiedlą dany obszar jako pierwsze, zależy od warunków glebowych i świetlnych. Ich obecność tworzy z kolei unikalne warunki do zasiedlenia terenu przez kolejne rośliny i tak aż do całkowitej odbudowy drzewostanu. Ekolodzy długo uważali, że sukcesja przebiega według ściśle określonych reguł i prowadzi do pełnej odbudowy pierwotnego drzewostanu. Wyniki wielu długoterminowych obserwacji na temat sukcesji w Meksyku, Brazylii, Nikaragui i Kostaryce, pozwoliły na analizę różnic między przebiegiem sukcesji (gatunkami drzew, zagęszczeniem, szybkością wzrostu) na poszczególnych obszarach. We współpracy z hydrologami skonstruowano model matematyczny, który miał pomóc wyjaśnić, dlaczego sukcesja przebiega tak, a nie inaczej na badanym terenie.

Okazało się że czynniki losowe odgrywają w tym ogromną rolę. W Brazylii na przykład zauważono duże różnice w zagęszczeniu i proporcji gatunków drzew na obszarach wykorzystywanych wcześniej jako pastwiska już po 10 latach. Wpływ na ten stan rzeczy miały: wielkość obszaru, skład gatunkowy przed wylesieniami, czas odłogowania i warunki obsiewu nasion.

Źródło: news.sciencemag.org

(TH)

UE. Kontrowersje wokół produkcji energii

„Naszym największym wyzwaniem jest zburzenie systemu ogromnych dotacji sektora energetycznego”, powiedział Nils Torvalds, poseł do Parlamentu Europejskiego, członek grupy ALDE (Porozumienie Demokratów i Liberalistów na rzecz Europy) podczas spotkania Eustaforu w Rovaniemi (Finlandia). Torvalds był odpowiedzialny za prace Parlamentu zmierzające do kontrolowania pośredniej zmiany sposobu użytkowania gruntów. Prace tzw. ILUC (*indirect land use change*) były bardzo trudne. Według Torvaldsa powodem jest to, że rozpoczęto je na bazie ideologicznej i wielu posłów nie zdaje sobie sprawy ze związku ich prac z rzeczywistością. „Powiedziałem, że chętnie wzięłbym członków mojej grupy w głąb fińskiego lasu i negocjował tylko z tymi, którzy są w stanie wrócić sami. Myślę, że wynik byłby lepszy” - stwierdza Torvalds.

Państwa członkowskie Unii mają specyficzne podejście: niektóre kraje chcą utrzymać produkcję węgla, inne chcą uzyskać więcej dotacji dla rolnictwa, jeszcze inne obawiają się, że pozostaną poza dostępem do nowoczesnych technologii. Powoduje to, że Europa po prostu „siedzi na własnych rękach”, co według Torvaldsa oznacza, że nie dokonuje się żaden postęp. Jeśli chodzi o europejską strategię energetyczną, Torvalds twierdzi, że nie ma jej i w najbliższej przyszłości nie będzie. Jedynie dotacje mają się dobrze. Jest ich wiele i są tak zróżnicowane, że nikt nie jest w stanie ocenić realnej wartości różnych technik produkcji energii. „Weźmy przykład brytyjski, który naprawdę jest jak droga do piekła wybrukowana dobrymi intencjami: dają dotacje nawet do produkcji energii jądrowej” - mówi Torvalds. Europejczycy nie dostrzegają możliwości przemysłu drzewnego i leśnego w produkcji energii. Wszystko dlatego, że proces ILUC opiera się na moralizowaniu, a nie na potrzebach energetycznych.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

FINLANDIA. Letnie przesilenie

Finowie kontynuują tradycję wspólnego palenia ognisk. Ma to zagwarantować dobre zbiory i zapewnić urodzaj. Ostrobotnianie kultywują tę tradycję w czasie Wielkanocy, w Häme i Satakunta jest to zwyczaj powszechny podczas świąt majowych. Palenie ognisk w okresie przesilenia letniego było popularne we wschodniej Finlandii i rozpowszechniło się w pozostałych regionach w drugiej połowie XIX wieku. W obszarach przybrzeżnych, tradycyjnie spalane były stare łodzie, nienadające się do naprawienia.

Także umieszczanie młodych brzoź przy drzwiach i na podwórku jest częścią dawnych wierzeń, zgodnie z którymi najkrótsza letnia noc i rosa pojawiająca się podczas tej nocy mają moc magiczną. Ściany pomieszczeń były zdobione jarzębiną, gałęziami brzozy i kwiatami. Liście rozrzucono na podłogach i umieszczano między balami w ścianach. Krowie rogi dekorowano kwiatami i gałązkami, co miało gwarantować dostatek mleka.

Źródło: www.forest.fi

(KJ)

NIEMCY. Tydzień lasu w Bawarii

Rozpoczęty 15 czerwca coroczny „Tydzień lasu” odbywał się w 2015 roku w Bawarii pod hasłem ochrony przyrody i różnorodności biologicznej. Z tej okazji administracja leśna wraz ze społecznymi partnerami zaplanowała wiele imprez edukacyjnych skierowanych do dzieci i rodzin. Według landowego ministra leśnictwa, Helmuta Brunnera, las jest najlepszym, naturalnym miejscem do nauki o wzajemnych zależnościach różnych form życia, dlatego każde dziecko powinno przynajmniej jeden dzień w roku szkolnym spędzić na edukacji w lesie. Obecnie, leśne obiekty edukacyjne odwiedza każdego roku około 160 tysięcy osób (2/3 stanowią dzieci).

Źródło: www.forstpraxis.de

(TZ)

BHUTAN. Zielony rekord Guinnessa

Królestwo Bhutanu zostało wpisane do Księgi Rekordów Guinnessa za posadzenie największej liczby drzew w ciągu jednej godziny. Pierwotnie zamierzano posadzić 50 tysięcy drzew. Ostatecznie, oficjalny wynik to 49 672 drzewa posadzone w Kuenselphodrang w okolicach stolicy państwa - Thimphu.

Źródło: Kuenselonline.com 03/06/15

(MK)